

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky **Ing. E. H.** bývajúcej v B., zastúpenej JUDr. M. K., advokátom v B., proti odporkyni **JUDr. M. T.** so sídlom v B., o **náhradu škody**, vedenej na Okresnom súde Banská. Bystrica pod sp. zn. 18C 24/1999, o dovolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 13. novembra 2008 sp. zn. 13Co 131/2008, takto

rozhodol:

Dovolanie **o d m i e t a.**

Odporkyni náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Banská Bystrica čiastočným rozsudkom z 20. decembra 2006 č. k. 18C 24/1999 – 224 uložil odporkyni povinnosť zaplatiť navrhovateľke 33 900 Sk s 12,5 % úrokom z omeškania od 30. 11. 2003 do zaplatenia , v prevyšujúcej časti úrokov z omeškania zo sumy 33 900 Sk návrh zamietol a v časti uplatnených úrokov 24 % (titulom inflácie) konanie zastavil. Dospel k záveru o dôvodnosti nároku na vrátenie kúpnej ceny predanej veci – umývačky riadu, keď si navrhovateľka u odporkyne uplatnila právo z titulu zodpovednosti za jej neodstrániteľné vady v zmysle § 623 ods. 1 Občianskeho zákonníka. O úroku z omeškania rozhodol podľa § 517 Občianskeho zákonníka a o jeho výške podľa nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z.

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 19. apríla 2007 sp. zn. 16Co40/2007 čiastočný rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej (vyhovujúcej) časti zmenil tak, že uložil odporkyni povinnosť zaplatiť navrhovateľke 23 730 Sk s 12,5 % úrokom z omeškania od 30. 11. 2003 do zaplatenia , do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a vo zvyšku (po zaplatení sumy 33 900 Sk) návrh zamietol. Vo výroku , ktorým súd prvého stupňa

v prevyšujúcej časti úrokov z omeškania návrh zamietol, čiastočný rozsudok potvrdil a vyslovil, že v časti o zastavení konania zostáva rozsudok nedotknutý. Na rozdiel od súdu prvého stupňa dospel k záveru, že pokiaľ si navrhovateľka u odporkyne jednoznačne uplatnila 70 % zníženie z ceny predanej veci (umývačky riadu) v zmysle § 623 ods. 2 Občianskeho zákonníka , uplatnila si zľavu z ceny predanej veci, ktorý prejav nemožno zamieňať s odstúpením od zmluvy. Výšku uplatnenej zľavy z kúpnej ceny, ktorá predstavuje sumu 23 730 Sk, považoval za primeranú. Ako dôvodnú vyhodnotil námietku odporkyne o synalagmatickej povahe uplatňovaného nároku.

Okresný súd Banská Bystrica (v poradí druhým) rozsudkom z 2. júla 2008 č. k. 18C24/1999 – 318 uložil odporkyňi povinnosť zaplatiť navrhovateľke 242,40 Sk do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a náhradu trov konania 503 Sk , na účet súdu súdny poplatok 1 438 Sk, právnenému zástupcovi navrhovateľky 4 028 Sk, štátu náhradu odmeny vyplatenej ustanovenému advokátovi v sume 1 711,90 Sk do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcej časti ohľadom sumy 1 510,20 Sk návrh zamietol, pretože ide o náklady na montáž predanej veci (umývačky riadu) vynaložené dôvodne , keďže navrhovateľka ju prevzala a stále sa u nej nachádza. Nároky uplatnené titulom poštovného (40 Sk) a nákladov za odoslané telegramy (202,40 Sk) vyhodnotil ako dôvodný nárok na náhradu potrebných nákladov vzniknutých v súvislosti s uplatnením zodpovednosti za vady predanej veci (umývačky riadu) .Uviedol, že z dôvodu hospodárnosti konania nepovažoval dôvod uvedený navrhovateľkou pre odročenie pojednávania 2. 7. 2008 , z neúčasti na ktorom sa ospravedlnila , za dôležitý. Poukázal na skutočnosť, že navrhovateľka od roku 1999 mala možnosť produkovať všetky dôkazy na preukázanie dôvodnosti jej nároku a žiadne ďalšie dôkazy ani vykonať nenavrhl. Upravil tiež uctáreň súdu, aby zástupcovi navrhovateľky JUDr. M. vyplatila trovy právneho zastúpenia v sume 4 028 Sk do 15 dní.

Krajský súd v Banskej Bystrici (v poradí druhým) rozsudkom z 13. novembra 2008 sp. zn. 13 Co 131/2008 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti vo výroku, ktorým bol návrh na zaplatenie sumy 1 510,20 Sk zamietnutý a vo výroku o trovách prvostupňového konania , potvrdil a žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. V plnom rozsahu sa stotožnil so záverom súdu prvého stupňa, podľa ktorého umývačka riadu je vlastníctvom navrhovateľky, (bola jej poskytnutá zľava z ceny tohto výrobku) , z ktorého dôvodu bola povinná zaplatiť jej montáž. Aj podľa názoru odvolacieho súdu neprítomnosťou navrhovateľky na pojednávaní 2. 7. 2008 (ktoré žiadala odročiť z uvedených dôvodov)

nedošlo k odňatiu jej práv konať pred súdom. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podala dovolanie navrhovateľka. Žiadala ho (spolu s rozhodnutím súdu prvého stupňa v jeho zamietajúcej časti) zrušiť . Namietala odňatie jej možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.) postupom jednak súdu prvého stupňa, ktorý napriek jej ospravedlneniu a žiadosti o odročenie pojednávania , pojednával a rozhodol 2. 7. 2008 bez jej prítomnosti a jednak postupom odvolacieho súdu, ktorý rozhodol bez nariadenia pojednávania.

Odporkyňa sa k dovolaniu nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.) , skúmal najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O. s. p.), a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, voči ktorému takýto opravný prostriedok nie je prípustný.

Podľa § 236 ods. 1 O. s. p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle ustanovenia § 238 O. s. p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu , vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O. s. p.) alebo rozsudok, potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, avšak len vtedy, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa , ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 3 O. s. p.). Dovolanie je v zmysle § 238 ods. 21 O.s.p. prípustné aj v prípade, ak smeruje proti takému rozhodnutiu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci.

V danej veci rozsudok odvolacieho súdu nevykazuje znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 1 a 3 O. s. p., pretože nejde o zmeňujúci, ale o potvrdzujúci rozsudok, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že je dovolanie proti nemu prípustné. Dovolanie nie je prípustné ani podľa ustanovenia § 238 ods. 2 O. s. p. z dôvodu, že dovolací súd vo veci doposiaľ nerozhodoval.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O. s. p. , ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O. s. p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku podľa § 238 O. s. p. , ale zaoberal sa aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O. s. p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu) , ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka , prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka konať pred súdom a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Existenciu žiadnej podmienky prípustnosti dovolania uvedenej v tomto zákonom ustanovení dovolací súd nezistil.

So zreteľom na navrhovateľkou tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zameril na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednávanej veci jej súdom bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.).

Odňatím možnosti konať pred súdom sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky : 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi. Vzhľadom na skutočnosť, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatia možnosti konať pred súdom

nešpecifikuje, pod týmto pojmom treba vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie jeho práv a oprávnených záujmov.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O. s. p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. O taký prípad v prejednávanej veci nejde z dôvodu, že súdy pri prejednávaní a rozhodovaní veci postupovali v súlade s právnymi predpismi a navrhovateľke neznemožnili uplatniť procesné práva priznané jej právnym poriadkom na zabezpečenie jej práv a oprávnených záujmov.

Odňatie možnosti konať pred súdom navrhovateľka odvodzuje z toho, že prvostupňový súd napriek žiadosti jej právneho zástupcu o odročenie pojednávania 2. 7. 2008 z dôvodu jej zlého zdravotného stavu toto pojednávanie neodročil a vo veci meritórne rozhodol a z toho, že odvolací súd rozhodol podľa § 214 ods. 2 O. s. p. bez nariadenia pojednávania.

Podľa § 101 ods. 2 O. s. p. súd pokračuje v konaní, aj keď sú účastníci nečinní. Ak sa riadne predvolaný účastník nedostaví na pojednávanie ani nepožiadal z dôležitého dôvodu o odročenie, môže súd vec prejednať v neprítomnosti takeého účastníka, prihliadne pritom na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy.

V danej veci súd prvého stupňa vytýčil pojednávanie na deň 2. 7. 2008. Predvolanie na toto pojednávanie bolo právnomu zástupcovi navrhovateľky doručené dňa 18. 6. 2008. Právny zástupca navrhovateľky písomným podaním z 30. 6. 2008, doručeným súdu 1. 7. 2008, požiadal o ospravedlnenie neúčasti a odročenie pojednávania z dôvodu nutnosti fyzického a psychického kľudu navrhovateľky predpokladaného po dobu jedného roka a potrebného k regenerácii jej fyzických a psychických funkcií, poukazujúc na priloženú lekársku správu z 12. 3. 2008! Podľa názoru dovolacieho súdu (zhodného s názorom odvolacieho súdu) uvádzaný dôvod nemožno považovať za dôležitý dôvod pre odročenie pojednávania, keď navrhovateľke bol na ochranu jej práv a záujmov (uznesenie z 14. 4. 2008) ustanovený právny zástupca. Preto ak za takejto situácie prvostupňový súd vec meritórne prejednal bez

prítomnosti navrhovateľky a jej právneho zástupcu, neodňal navrhovateľke možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.).

Treba uviesť, že súd môže posudzovať žiadosť účastníka o odročenie pojednávania len z hľadiska dôležitých dôvodov, existenciu ktorých môže preveriť zo skutočností, ktoré sú mu známe v čase rozhodovania o tejto žiadosti účastníka. Dôvodnosť žiadosti o odročenie pojednávania posudzuje súd preto predovšetkým z hľadiska preukázania skutočnosti, z ktorej účastník vyvodzuje existenciu dôležitého dôvodu v zmysle § 101 ods. 2 O. s. p. Žiadosť o odročenie pojednávania je podložená dôležitým dôvodom pre odročenie pojednávania vo všeobecnosti vtedy, ak účastník tvrdí také skutočnosti, ktoré sú vzhľadom k svojej povahe spôsobilé jeho neúčast' na pojednávaní ospravedlniť, t. j. také, ktoré mu znemožňujú sa na pojednávaní zúčastniť a súčasne sú vážne, dôležité a ospravedlniteľné z hľadiska objektívneho, tak aj subjektívneho (či mohla byť prekážka predvídaná, prípadne odvrátená). Žiadosť navrhovateľky o odročenie pojednávania súdu prvého stupňa takýmto dôležitým dôvodom podľa názoru dovolacieho súdu podložená nebola, pretože navrhovateľka nepreukázala svoju chorobu lekársky uznanou práceneschopnosťou; iba tento doklad je totiž spôsobilým podkladom pre záver o existencii dôležitého dôvodu pre odročenie pojednávania (§ 101 ods. 2 O.s.p.).

K odňatiu možnosti konať pred súdom malo podľa názoru navrhovateľky dôjsť aj tým, že odvolací súd rozhodol vo veci (napadnutej na krajský súd 19. 9. 2008) bez nariadenia pojednávania (13. 11. 2008) napriek tomu, že na výzvu súdu výslovne uviedla, že s rozhodnutím bez nariadenia pojednávania nesúhlasí.

Dňom 15. októbra 2008 nadobudol účinnosť zákon č. 384/2008 Z. z., ktorý novelizoval Občiansky súdny poriadok, a to aj jeho ustanovenie § 214.

Podľa § 214 ods. 1 O. s. p. (účinného od 15. 10. 2008) na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie vždy, ak a/ je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania, c/ to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

Podľa § 214 ods. 2 O. s. p. (účinného od 15. 10. 2008) v ostatných prípadoch možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania.

V zmysle § 372p O. s. p. sa na konanie začaté pred 15. 10. 2008 použijú predpisy účinné od 15. 10. 2008 , ak nie je ďalej ustanovené inak. Keďže ďalej nie je o možnosti odvolacieho súdu aplikovať ustanovenie § 214 ods. 2 O. s. p. v znení od 15. 10. 2008 aj na konanie začaté do tohto dňa ustanovené inak, krajský súd postupoval správne, keď v danom prípade aplikoval ustanovenie § 214 ods. 2 v znení po 15. 10. 2008.

Z dikcie ustanovenia § 214 ods. 1 písm. a/ až c/ O. s. p. vyplýva, že bez pojednávania nemôže odvolací súd meritórne rozhodnúť vo veci, ak a/ zistí, že je potrebné na účely správneho skutkového stavu vykonať (zopakovať) dôkazy, b/ súd prvého stupňa rozhodol bez pojednávania, c/ to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

V predmetnej veci je zrejmé, že odvolací súd sa stotožnil s dôvodmi rozsudku súdu prvého stupňa, teda mal za to, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav veci a o veci správne rozhodol, súd prvého stupňa rozhodol na pojednávaní a nejde tu ani o verejný záujem, keďže nejde o vec týkajúcu sa v rôznych súvislostiach väčšieho okruhu osôb, napr. týkajúci sa územného celku sídliska a pod. Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd nevyžaduje a ani z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva nemožno vyvodit', že by sa malo na všetkých súdnych inštanciách pojednávanie vykonať vždy verejne. Ak teda rozhodol súd prvého stupňa na pojednávaní odvolací súd v zásade nemusí nariaďovať pojednávanie. Odvolací súd však vždy môže nariadiť pojednávanie, ak to považuje za potrebné.

Vychádzajúc z uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že odvolací súd postupoval v súlade so zákonom, pokiaľ prejednal odvolanie proti rozsudku súdu prvého stupňa vo veci samej dňa 13. 11. 2008 (t. j. po 15. 10. 2008) bez nariadenia odvolacieho pojednávania, i keď navrhovateľka na výzvu súdu (pred 15. 10. 2008) , či súhlasí s rozhodnutím odvolacieho súdu bez nariadenia pojednávania , reagovala nesúhlasom. Postup odvolacieho súdu nemal za následok odňatie navrhovateľke možnosti konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O. s. p. Nedošlo k znemožneniu realizácie jej procesných práv, priznaných jej v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jej práv a právom chránených záujmov, pretože odvolací súd nepostupoval v rozpore s príslušnými procesnými ustanoveniami.

Vzhľadom na uvedené možno zhrnúť, že v danej veci prípustnosť dovolania nemožno vyvodit' z ustanovenia § 238 O. s. p. a iné vady konania v zmysle § 237 O. s. p. neboli dovolacím súdom zistené. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie navrhovateľky v súlade s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. v spojení s § 243b ods. 5 O. s. p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol. Potom riadiac sa úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní úspešnej odporkyňi dovolací súd náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, pretože jej žiadne nevznikli (§ 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p. a § 142 ods. 1 O. s. p.) .

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. októbra 2010

JUDr. Daniela Š v e c o v á, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť:
Hrčková Marta